

Laskennallinen tarveselvitys: Ruoka-aputoiminnan järjestäminen Pohjois-Karjalan alueella
Yksikkö: Kehittämispalvelut, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Laatija: Leena Suhonen 3.2.2025

Sosiaali- ja terveysministeriö, hakuaika 29.11.2024-31.1.2025. Hakemus jätetty
28.1.2025.

Rahoituslaskelma

Hankkeessa ei ole omarahoitusosuutta. Rahoitusta haetaan 168 922 € euroa ajalle 1.1.2025-31.12.2026. Jokaisella osatoteuttajajärjestöllä on omat budjettinsa ja yhteistyösopimukset tehdään hankerahoituksen varmistuttua. Hyvinvointialue vastaa hankkeen koordinoinnista sekä hallinnointiin liittyvistä tehtävistä. Palkkakuluihin on varattu 15 % projektikoordinaattorin palkkakuluja.

Hankkeen kuvaus

Ruoka-aputoiminnan järjestämiseen on varattu valtion talousarviossa vuosille 2025-2026 jaettavaksi yhteensä 5,8 milj. euroa. Valtionavustus on tarkoitettu ruoka-aputoimintaa järjestäville tahoille ruoka-aputoiminnan järjestämisen kustannuksiin. Avustukset kohdennetaan hankehallinnoijan kautta edelleen alueella toimiville ruoka-aputoimijoille yhteisen hankesuunnitelman mukaisesti. Hyvinvointialueen ja kuntien välisen yhteistyösopimuksen mukaan ruoka-aputoiminnan alueellinen järjestämisvastuu kuuluu Pohjois-Karjalassa hyvinvointialueelle.

Järjestöiltä ja toimijoilta on kartoitettu halukkuutta osallistua hankkeeseen, ja mukaan on toivottu myös uusia hävikkiruokaa jakavia tahoja. Mukaan hankkeeseen on ilmoittautunut 13 toimijaa; ViaDia Joensuu ry, Joensuun ortodoksinen seurakunta, Hyväapu ry, Palvelu- ja lähetysyhdistys Toivontähti ry, SPR Liperin osasto, Kontiolahden työttömät ry, Parempi arki ry, Lähimmäisen parhaaksi ry, Outokummun ja Polvijärven ev.lut. seurakunta, Lieksan Helluntaiseurakuntayhdistys, ViaDia Kitee ry, Joensuun kristityt yhdessä ry ja Ilomantsin vapaaseurakunta. Mukaan ilmoittautuneet toimijat toimivat 10 kunnan alueella; Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kitee, Kontiolahti, Lieksa, Liperi, Outokumpu, Polvijärvi ja Tohmajärvi.

Useassa vastauksessa tuotiin esille hävikkiruuan tarvitsijoiden jatkuvasti kasvava määrä. Osa heistä käy ruokailemassa hävikkiruokapisteellä tai hakee ruokakassin säännöllisesti. Suurella osalla on perheessä myös lapsia. Ruokajakelua on toteutettu ruoka-apukassien, osallistavan ruokailun, leipäjakelun ja esimerkiksi kotiin vietävän ruuan muodossa. Toimijat myös järjestävät yhteistyössä toistensa kanssa yhteisiä tapahtumia, joissa ruoka-apua jaetaan.

Hankkeen tarve

Nyt haettava hanke turvaa pienten järjestöjen mahdollisuuden jakaa hävikkiruokaa maakunnassa. Hankkeen kohderyhmän keskeisin ongelma on köyhyys ja sen aiheuttamat vaikeudet elämässä ja arjessa. Rahaa ei yksinkertaisesti ole riittävästi esimerkiksi ruokaan tai muihin välttämättömiin hyödykkeisiin. Jotta ihmisiä voidaan auttaa, tulee ensin ratkaista nämä perustason ongelmat. Niiden jälkeen voidaan edistää myös muita hyvinvointia ja terveyttä edistäviä sisältöjä. Suomalaisen yhteiskunnan muuttuminen ja eriarvoisuuden voimakas lisääntyminen, keskinäisen kilpailun voimistuminen ja viimeaikaiset vakavat globaalit tapahtumat vaativat kaikilta ihmisiltä yhä enemmän, jotta arjessa ja yhteiskunnassa selviää. Elinkustannusten voimakas kasvu viimeisten vuosien aikana on lisännyt merkittävästi jo entuudestaan heikossa taloudellisessa tilanteessa elävien ihmisten huolta ja pahoinvointia.

Hanke auttaa ja tukee kaikkein heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa olevia suomalaisia. Hanke vastaa näiden ihmisten akuutteihin taloudellisiin haasteisiin sekä auttaa heitä tunnistamaan omaan elämäänsä liittyvät kriittisimmät haasteet ja tuen tarpeet sekä tarjoaa näihin kohdennettua tukea ja apua. Yhteiskunnassamme toimiva vähävaraisten ruoka-apu perustuu lähtökohtaisesti hävikkiruokan jakamiseen. Kasvaneiden kustannuspaineiden ja lisääntyneen avuntarpeen myötä hävikkiruokan perustuvan ruoka-avun määrä ei ole kasvanut samassa suhteessa avuntarvitsijoiden määrän kanssa. Ruoka-aputoiminta on myös merkittävä väylä kohdata ja saada palvelujen piiriin tukea tarvitsevia ihmisiä ja jopa kokonaisia perheitä. Ruoka-avun kautta saadaan samalla lisättyä palvelutietoisuutta- ja myönteisyyttä sekä madallettua ihmisten kynnystä ottaa yhteiskunnan eri toimijoiden moninaista apua vastaan. Toiminta on myös ennaltaehkäisevää siinä määrin, että joskus tukea tarvitsevien ihmisten tilanne voi olla hyvinkin pienestä kiinni. Tällöin jo pienelläkin tuella voidaan saada merkittäviä hyvinvointimuutoksia aikaan tai estää tilanteiden merkittävä heikentyminen.

Hanke linkittyy seuraaviin hyvinvointialueen strategiaan tavoitteisiin

- Toimintamme lähtökohtana on ennaltaehkäisy sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen yhteistyössä asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta.
- Palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat.
- Toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa.
- Toimintamme on pitkäjänteistä, tulevaisuuteen katsovaa ja päätöksenteko lapsen edun mukaista.